

Werkmaterialen concepteindtermen voor leraren

Definitief conceptexamenprogramma
Duitse taal en cultuur
vmbo-gl/tl

September 2026

Hoe te gebruiken?

- Op de A4-pagina's staan vier kaartjes met eindtermen.
- Print de A4-pagina's dubbelzijdig en op ware grootte. Bij voorkeur op stevig papier en in kleur.
- Lamineer de A4-pagina's eventueel.
- Snijd of knip de A4-pagina's volgens de richtlijnen in het printvoorbeeld (*zie volgende pagina*).
- Dit werkmateriaal kun je gebruiken in je vaksectie of in overleg met je team.

Meer tips hoe je de kaartjes kunt inzetten vind je op: Actualisatie examenprogramma's | SLO:
www.actualisatie-examenprogrammas.nl

Dit is een uitgave van:

SLO, in opdracht van het ministerie van OCW.

2026 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Informatie

www.actualisatie-examenprogrammas.nl

Instructies

- Print de A4-pagina's dubbelzijdig op ware grootte: zorg ervoor dat de printrichting op de lange zijde van het papier is ingesteld:

- Uitsnijden volgens de stippellijn in het voorbeeld op deze pagina.

Eindterm 2

De leerling gebruikt de Duitse taal op een creatieve en persoonlijke manier. (E)

Het gaat hierbij om:

- verwoorden van ideeën, gedachten, ervaringen en gevoelens;
- experimenteren met klanken, woorden en teksten en met verschillende stijlen;
- verkennen van verschillende creatieve vormen;
- verwoorden van gemaakte keuzes en eigen voorkeuren met betrekking tot inhoud en vorm.

slo / een doordacht curriculum dat doen we *samen*

3

Kaartjes definitieve conceptexamenprogramma's - sept. 2026

Eindterm 3

De leerling toont begrip van de inhoud van auditieve en audiovisuele bronnen in de Duitse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- korte, eenvoudige, langzaam en helder gearticuleerde multimediale bronnen;
- concrete en vertrouwde, alledaagse zaken;
- identificeren van taalconventies;
- overbrengen van de globale boodschap en de belangrijkste informatie uit de bronnen.

slo / een doordacht curriculum dat doen we *samen*

5

Kaartjes definitieve conceptexamenprogramma's - sept. 2026

Eindterm 4

De leerling toont begrip van de inhoud van schriftelijke bronnen in de Duitse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- korte, eenvoudige bronnen;
- concrete en vertrouwde, alledaagse zaken;
- identificeren van taalconventies;
- overbrengen van de globale boodschap en de belangrijkste informatie uit de bronnen.

slo / een doordacht curriculum dat doen we *samen*

7

Kaartjes definitieve conceptexamenprogramma's - sept. 2026

Eindterm 1

De leerling doet ervaring op met een rijk aanbod aan talige bronnen in het Duits op een passend taalniveau. (E)

Het gaat hierbij om:

- lezen van en kijken en luisteren naar informatieve, opiniërende, overtuigende en amuserende bronnen in verschillende vormen, in verschillende taalvariëteiten en over diverse thema's;
- verwoorden van de eigen lees-, luister- en kijkervaringen;
- laten zien wat de opgedane ervaringen hebben bijgebracht.

Eindterm 2

De leerling gebruikt de Duitse taal op een creatieve en persoonlijke manier. (E)

Het gaat hierbij om:

- verwoorden van ideeën, gedachten, ervaringen en gevoelens;
- experimenteren met klanken, woorden en teksten en met verschillende stijlen;
- verkennen van verschillende creatieve vormen;
- verwoorden van gemaakte keuzes en eigen voorkeuren met betrekking tot inhoud en vorm.

Eindterm 3

De leerling toont begrip van de inhoud van auditieve en audiovisuele bronnen in de Duitse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- korte, eenvoudige, langzaam en helder gearticuleerde multimediale bronnen;
- concrete en vertrouwde, alledaagse zaken;
- identificeren van taalconventies;
- overbrengen van de globale boodschap en de belangrijkste informatie uit de bronnen.

Eindterm 4

De leerling toont begrip van de inhoud van schriftelijke bronnen in de Duitse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- korte, eenvoudige bronnen;
- concrete en vertrouwde, alledaagse zaken;
- identificeren van taalconventies;
- overbrengen van de globale boodschap en de belangrijkste informatie uit de bronnen.

Te denken valt aan:

- het verhaal bedenken achter een afbeelding en dit uitwerken als strip;
- een korte Duitse rap of fotoverhaal maken over een bijzondere dag;
- een sprookje of lied naspelen, eventueel met eigen aanpassingen;
- reclame maken voor je favoriete culturele voorwerp uit een Duitstalig land: overtuig de klas dat dit voorwerp een plek verdient in het klassenmuseum.

Duitse taal en cultuur vmbo-gl/tl Domein A Communicatie Subdomein A1 Rijke ervaringen met taal - SE

Te denken valt aan:

- een verwonderkaart maken over wat je heeft verbaasd of verrast in een video, nieuwsbericht, blog, graphic novel, tijdschrift of tijdens een museumbezoek;
- de plaatjes en tekstfragmenten van een Duitse strip of een Duits verhaal in de juiste volgorde leggen;
- top drie maken met Duitse liedjes voor een dagtrip naar een Duitse stad waarbij je je keuzes toelicht in een introductie;
- een informatiewand maken met feiten over jongeren in een Duitstalig land op basis van filmpjes, websites of sociale media.

Duitse taal en cultuur vmbo-gl/tl Domein A Communicatie Subdomein A1 Rijke ervaringen met taal - SE

Te denken valt aan:

- de regels van een speurtocht begrijpen en toepassen;
- in groepjes de belangrijkste informatie uit eenvoudige Duitstalige beroepsgerichte teksten, zoals e-mails, vacatures en bedrijfswebsites, samenvatten op een poster of slide;
- advieskaartjes maken op basis van aanbevelingen in teksten over gezondheid, reizen of vrijetijdsbesteding;
- feiten en meningen onderscheiden door middel van kleurmarkeringen in social-mediaberichten;
- belangrijke gebeurtenissen uit een verhaal koppelen aan passende emoticons en kernwoorden.

Duitse taal en cultuur vmbo-gl/tl Domein A Communicatie Subdomein A2 Receptie - SE - CE

Te denken valt aan:

- korte eenvoudige instructie filmpjes verwerken in een stappenplan en laten uitvoeren door klasgenoten;
- je mening geven over een filmpje of presentatie over sociale media, een bijbaantje, gezondheid of een vervolgopleiding;
- zoveel mogelijk beleefdheidsvormen opschrijven uit een dialoog in een filmscène, bijvoorbeeld in een paleis, een school of een bedrijf;
- kijken of luisteren naar een lied of film over vriendschap en een passende afbeelding zoeken of tekenen die de belangrijkste boodschap weergeeft;
- een ideale dagtrip plannen op basis van het weerbericht, reisinformatie en promotie filmpjes van activiteiten en bezienswaardigheden.

Duitse taal en cultuur vmbo-gl/tl Domein A Communicatie Subdomein A2 Receptie - SE - CE

Eindterm 5

De leerling verwerft doelgericht informatie uit diverse bronnen in de Duitse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- bepalen van de informatiebehoefte met betrekking tot concrete en vertrouwde alledaagse zaken, op basis van een vooraf gesteld doel;
- doelgericht selecteren van informatie uit eenvoudige auditieve, audiovisuele en schriftelijke bronnen;
- beoordelen van de relevantie van informatie voor het beoogde doel.

Eindterm 6

De leerling spreekt in het Duits, afgestemd op doel, publiek en context. (B)

Het gaat hierbij om:

- kort en in eenvoudige bewoordingen presenteren van concrete, alledaagse informatie over vertrouwde onderwerpen;
- kort en eenvoudig verwoorden van ervaringen, voorkeuren en meningen;
- inzetten van passend taalgebruik en geschikte communicatievorm;
- gebruiken van elementaire taalstructuren en uitdrukkingen.

Eindterm 7

De leerling voert gesprekken in het Duits, afgestemd op doel, gesprekspartners, context en medium. (B)

Het gaat hierbij om:

- mondelinge interactie over vertrouwde, alledaagse zaken;
- uitwisselen van eenvoudige persoonlijke en feitelijke informatie in informele en formele sociale contacten;
- bespreken van persoonlijke meningen;
- afstemmen van taalgebruik en non-verbale communicatie op socioculturele gebruiken;
- gebruiken van elementaire taalstructuren en uitdrukkingen.

Eindterm 8

De leerling schrijft in het Duits, afgestemd op doel, publiek, context en medium. (B)

Het gaat hierbij om:

- uitwisselen van informatie, ervaringen en gedachten in korte en eenvoudige, schriftelijke informele en formele interactie over vertrouwde zaken;
- afstemmen van taalgebruik op socioculturele gebruiken;
- gebruiken van elementaire taalstructuren en uitdrukkingen.

Te denken valt aan:

- relevante informatie uit advertenties van een Duitstalig online tweedehands platform selecteren en gebruiken om een passende keuze te maken;
- online vacatures bekijken om te bepalen welke het beste aansluiten bij je sector- of profielkeuze;
- informatie uit Duitstalige websites en brochures gebruiken om een schoolreis naar Berlijn voor te bereiden;
- informatie uit verschillende bronnen afwegen om te bepalen of een game het geld waard is;
- recepten van een kookwebsite kiezen die geschikt zijn voor bijvoorbeeld een vegetarisch, glutenvrij of halal dieet.

Te denken valt aan:

- aan de hand van foto's een gebeurtenis uit het persoonlijke leven beschrijven, zoals een familiefeest, een concert of een verhuizing;
- een gemaakte reisfolder presenteren;
- een presentatie houden over bezienswaardigheden en activiteiten in de eigen streek;
- een korte routebeschrijving naar de locatie van een afspraak doorgeven aan een vriend;
- de regels van een balspel uitleggen.

Te denken valt aan:

- melden dat een voorraad op is en een voorstel doen om dat op te lossen;
- een gezamenlijke planning maken voor een activiteit;
- online informatie uitwisselen met een leeftijdsgenoot over hoe de eigen schooldag eruitziet;
- aan het loket van het treinstation informeren naar welke trein je het beste kunt nemen;
- met vrienden afstemmen welke muziek je wel en niet wilt draaien op je verjaardagsfeest.

Te denken valt aan:

- een kort bericht posten met tips voor het weekend;
- informatie opvragen over een bestemming om een vakantie te boeken;
- afspraken schriftelijk bevestigen rondom verschillende praktische zaken bij een gepland uitje;
- verschillende gegevens invullen om een account aan te maken;
- met verbazing, waardering, belangstelling of juist onverschilligheid reageren op online berichten.

Eindterm 9

De leerling verkent de relatie tussen het Duits en andere talen. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van overeenkomsten en verschillen op klank- en woordniveau tussen het Duits en andere talen die de leerling kent;
- laten zien hoe overeenkomsten en verschillen tussen Duits en andere talen helpen bij het leren en begrijpen van het Duits.

Eindterm 10

De leerling verkent passende aanpakken voor het leren van Duits nu en in de toekomst. (E)

Het gaat hierbij om:

- oriënteren op effectieve aanpakken en strategieën voor het leren van Duits;
- experimenteren met strategieën om taalverschillen te overbruggen;
- experimenteren met aanpakken die helpen bij het leren van Duits voor nieuwe opleidings- en beroepscontexten;
- laten zien hoe je Duits effectief kunt leren zonder formele instructie.

Eindterm 11

De leerling verkent het eigen en andermans meertalige repertoire en de rol van het Duits daarin. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van de relatie tussen het eigen meertalige repertoire en de eigen identiteit;
- verkennen hoe het Duits van Duitstalige sprekers kan verschillen;
- ervaren hoe het eigen meertalige repertoire bij kan dragen aan succesvolle communicatie in het Duits.

Eindterm 12

De leerling verkent de mogelijkheden en beperkingen van digitale middelen bij het leren van en communiceren in een vreemde taal. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen hoe digitale middelen de internationale communicatie beïnvloeden;
- experimenteren met de mogelijkheden van verschillende digitale middelen;
- verkennen wat de beperkingen zijn van het gebruik van digitale middelen;
- laten zien welke digitale middelen de persoonlijke voorkeur hebben en waarom.

Te denken valt aan:

- samen met klasgenoten een postermuur maken met taalleerstrategieën van voorgaande jaren: welke werken het beste per leerling;
- in carrouselvorm oefenen met diverse hulpstrategieën om verschillen in taalniveau te overbruggen, zoals gebruikmaken van standaardzinnen, vertaalapps, meertaligheid en gebaren;
- een situatie uit een Duits filmpje naspelen die aansluit bij de vervolgopleiding, zoals het bellen van een klant, het opnemen van een bestelling of het uitleggen van een route;
- een survivalboekje maken met manieren waarop je Duits kunt leren of bijhouden zonder docent.

Te denken valt aan:

- bij het nazeggen van woorden de klanken markeren die anders zijn dan in je eigen taal of lastig uit te spreken zijn;
- een Duits liedje vergelijken met hetzelfde liedje in een andere taal en met kleuren aangeven welke woorden daardoor makkelijker te begrijpen zijn en welke juist niet.

Te denken valt aan:

- een tekst via een vertaalapp van het Nederlands naar het Duits en weer terug naar het Nederlands vertalen en kijken of betekenissen veranderen;
- in een leercircuit opdrachten uitvoeren met digitale leermiddelen, zoals een online woorddoefenprogramma, digitale taalleerapps en AI-chatbots, om te ervaren hoe deze helpen om Duits te leren;
- feedback vragen aan een AI-chatbot op een zelfgeschreven tekst, bijvoorbeeld over woordkeuze, grammatica of tekst-opbouw, en bruikbare suggesties verwerken;
- chatberichten bekijken en markeren welke woorden leiden tot miscommunicatie;
- een keuzeposter maken van je favoriete digitale communicatiemiddelen, zoals chatprogramma's, online platforms en AI-tools, en laten zien wanneer je welk middel gebruikt.

Te denken valt aan:

- een tijdlijn maken van persoonlijke ervaringen met de Duitse taal en met emoticons aangeven hoe deze ervaringen voelden: is er een patroon;
- Duitstalige accenten koppelen aan de juiste regio door deze in te kleuren op een kaart van Europa, en een top drie maken van best verstaanbare accenten;
- een foto in het Duits beschrijven aan een klasgenoot en blijven doorpraten door andere talen te gebruiken wanneer een woord niet bekend is.

Eindterm 13

De leerling gebruikt ervaringen, interesses en kwaliteiten bij de eigen loopbaanontwikkeling. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van de rol van vakspecifieke kennis en vaardigheden in de samenleving;
- oriënteren op sectoren, beroepen en vervolgopleidingen waarin kennis over en beheersing van het Duits een rol kunnen spelen;
- deelnemen aan activiteiten die bijdragen aan het verkennen van interesses, kwaliteiten en mogelijkheden;
- reflecteren op opgedane ervaringen, indien relevant voor de eigen oriëntatie op studie en beroep.

Eindterm 14

De leerling doet ervaring op met verschillende vormen van fictie in de Duitse taal. (E)

Het gaat hierbij om:

- rijke en diverse vormen van fictie uit verschillende contexten;
- uitdagende inhoud en toegankelijk taalniveau, waar nodig met ondersteuning van ver- en hertalingen, ondertiteling en verkorte versies;
- verwoorden van de eigen lees-, luister- en kijkervaringen;
- verwoorden van de eigen keuzes aan de hand van relevante voorbeelden.

Eindterm 15

De leerling toont inzicht in inhoud en context van fictie en verkent de relatie met de eigen context. (H)

Het gaat hierbij om:

- vormen van fictie die oorspronkelijk in het Duits zijn geschreven of gemaakt, waar nodig met ondersteuning van ver- en hertalingen, ondertiteling en verkorte versies;
- beschrijven van herkenbare thema's, verhaallijnen en kenmerken van personages en hun ontwikkeling;
- verbanden leggen tussen inhoud en context van een fictiewerk en de eigen leefwereld en ervaringen.

Eindterm 16

De leerling toont inzicht in cultuurgebonden aspecten in bronnen in relatie tot gebieden waar Duits een voertaal is. (B)

Het gaat hierbij om:

- herkennen en beschrijven van tradities, gebruiken en maatschappelijke verschijnselen in bronnen in verschillende vormen en media;
- uitleggen van culturele kenmerken in de bronnen;
- conclusies trekken over de betekenis van culturele kenmerken in nieuwe bronnen;
- vergelijken van deze culturele kenmerken met de eigen ervaringen en standpunten.

Te denken valt aan:

- een fotocollage maken van plekken waar je Duits tegenkomt: wat laat dit zien over de aanwezigheid van het Duits in Nederland;
- een klassikale brainstorm houden over studies en beroepen waarbij Duits een rol speelt: hoe speelt kennis van het Duits een rol in deze studies en beroepen;
- in groepjes bespreken wat je leuk vindt, waar je goed in bent en wat je nog wilt leren als het gaat om het Duits;
- een toekomstkaart maken waarin je laat zien hoe Duits van pas kan komen in jouw toekomstige opleiding, werk, reizen en sociale contacten.

Te denken valt aan:

- in een korte schrijfpodricht of klassengesprek de eigen mening geven over een Duits genre dat je voor het eerst hebt verkend, zoals een Märchen, Krimi of strip, toegelicht met concrete voorbeelden;
- in een groepsgesprek aan de hand van stellingen bespreken wat een Duits verhaal, serie of Märchen spannend, meeslepend of saai maakt;
- een creatief vervolg bedenken op een kort Duits Märchen of Kurzgeschichte en dit uitwerken in een dagboekfragment vanuit het perspectief van een personage;
- een reisbrochure maken voor de plek waar een Duitstalig verhaal of Märchen zich afspeelt, met daarin een beschrijving van de setting, wat je er kunt beleven en waarom het de moeite waard is om te bezoeken;
- een fictieve socialmediapagina ontwerpen voor een personage uit een Duitstalig verhaal of Märchen en met een paar posts laten zien hoe het personage de wereld ziet.

Te denken valt aan:

- een scène of situatie uit een Duitstalig verhaal of serie kiezen die je herkent uit de eigen leefwereld, en de overeenkomst toelichten in een korte pitch;
- een speeddate rollenspel spelen waarbij beurtelings een personage uit een Duitstalig verhaal of film wordt nagespeeld en door middel van vragen wordt geraden om wie het gaat;
- een fictief chatgesprek schrijven met een personage uit een Duitstalig verhaal of Duitstalige film over een dilemma in een verhaal;
- situaties in een verhaal beschrijven die in de eigen context ongebruikelijk zouden zijn;
- de ontwikkeling van een personage in de loop van een verhaal uitleggen in een infographic.

Te denken valt aan:

- een kleine reisgids maken voor een Duitstalig land met tips over omgangsvormen, zoals begroeten en omgaan met leraren, en kort uitleggen wat de verschillen zijn met Nederland;
- typische uitdrukkingen en gezegden in een tekst bespreken en die met soortgelijke uitdrukkingen in de eigen taal vergelijken;
- informatie opzoeken over bijzondere tradities of volksgeloven uit een Duitstalig cultuurgebied en in een korte poster of digitale flyer laten zien hoe deze zijn ontstaan en hoe ze verschillen van tradities in Nederland;
- clichés over een bepaald land of cultuur herkennen in reclames, memes of korte video's en in een klassengesprek bespreken waarom deze beelden kloppen of juist niet.

Eindterm 17

De leerling onderscheidt cultuurgebonden aspecten in communicatie in het Duits en reflecteert op hoe deze de communicatie beïnvloeden. (H)

Het gaat hierbij om:

- kennismaken met cultureel bepaalde normen, overtuigingen en gewoonten in diverse vormen van input en in diverse situaties;
- beschrijven hoe culturele kenmerken de communicatie in dagelijkse, opleidings- en beroepssituaties kunnen beïnvloeden;
- relateren van de waargenomen culturele kenmerken aan eigen ervaringen en opvattingen;
- verwoorden hoe je stereotypering en misverstanden in de eigen communicatie kunt voorkomen.

Te denken valt aan:

- tradities rondom nationale feestdagen vergelijken en in een klassengesprek bespreken wat opvalt en wat je zou willen overnemen;
- in een groepsopdracht een Duitstalige kookvideo maken van een typisch gerecht: hoe zou je je gedragen als je gaat eten bij een Duitstalige leeftijdsgenoot;
- een advieskaart schrijven voor iemand die voor het eerst naar een Duitstalig land gaat, met drie tips om misverstanden te voorkomen;
- een Duitstalige sportreportage bekijken en noteren hoe deze verschilt van en overeenkomt met Nederlandse sportverslaggeving;
- uitzoeken waarom stilte in het Duitse openbaar vervoer belangrijk is en de bevindingen verwerken in een adviesposter voor Nederlandse leerlingen die met de trein in Duitsland reizen.